

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

20 septembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:
Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Eremciuc Ghenadie, Daguța Sergiu

examinând fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului declarat de către avocatul *Polivenco Victor* în numele inculpatului *Tîrsînă Ion*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 martie 2023, în cauza penală în privința lui

Tîrsînă Ion xxxxx, născut la xxxx, originar și domiciliat în xxxx.

Termenii de examinare a cauzei:
prima instanță: 15.10.2021 – 29.10.2021,
instanța de apel: 10.01.2023- 15.03.2023;
instanța de recurs: 15.06.2023 – 20.09.2023.

Asupra motivelor invocate în recurs, în baza materialelor din dosar, completul de judecată

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți, sediul Fălești din 29 octombrie 2021, *Tîrsînă Ion* a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. art. 201¹ alin. (1) lit. a), 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, și în baza acestor Legi, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsa după cum urmează:

- în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal – pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen - **1 an și 6 luni**.

- în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal - pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen - **6 ani**.

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor numite, definitiv i-a fost stabilită pedeapsă cu închisoare pe termen de **7 ani**, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

S-a încasat din contul lui *Tîrsînă Ion* în beneficiul lui *Negoïța Natalia* prejudiciul material cauzat în sumă de **17000** lei.

S-a încasat de la *Tîrsînă Ion* în beneficiul *Statului* cheltuielile judiciare în sumă de **337, 80** lei, în legătură cu efectuarea expertizelor judiciare.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat în fapt că:

Tîrsînă Ion, la 06.09.2021, în jurul orei 16:00, aflându-se în casa situată în s. xxxxx, unde domiciliază cu concubina sa, *Negoïța Natalia*, fiind în stare de ebrietate alcoolică,

profitând de superioritatea sa fizică, a inițiat un conflict cu concubina sa, Negoița Natalia, care prin prisma art.133¹ lit. a) Cod penal este atribuită la membri de familie, cu care locuia împreună, urmărind scopul cauzării leziunilor corporale ultimei, intenționat a aplicat violență fizică în privința unui membru al familiei, Negoița Natalia manifestată prin îmbrâncirea acesteia, în rezultatul căruia Negoița Natalia a căzut jos lovindu-se la cap de cioburi de sticlă de la un borcan. În rezultat, ultima s-a ales cu leziuni corporale sub formă de plagă în regiunea capului care, conform Raportului de expertiza judiciară nr. 202120D0141 din 04.10.2021, se califică ca vătămări ușoare.

Astfel, acțiunile inculpatului *Tîrsînă Ion* au fost încadrate juridic în baza în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal conform indicilor calificativi – „*acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin maltratare, care au provocat vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății.*”

Tot el, la data de 30.09.2021, în jurul orei 19:00, aflându-se în casa situată în s. xxxxx, unde domiciliază cu concubina sa Negoița Natalia, fiind în stare de ebrietate alcoolică, profitând de superioritatea sa fizică, a inițiat un conflict cu concubina sa Negoița Natalia care prin prisma art.133¹ lit. a) Cod penal este atribuită la membri de familie, cu care locuia împreună, în urma unei altercații verbale, a aplicat intenționat violență fizică în privința unui membru al familiei, Negoița Natalia, manifestată prin lovitură cu seceră în regiunea abdomenului, în rezultat cauzându-i părții vătămate leziuni corporale grave, periculoase pentru viața sub formă de plagă tăiată – penetrantă a abdomenului cu lezarea intestinului subțire, care se califică la vătămări corporale grave periculoase pentru viața, caracterul morfologic și gravitatea leziunilor corporale depistate exclud cauzarea lor de sine stătător, confirmate prin concluziile raportului de expertiză medico – legală nr. 202120D0140 din 01.10.2021.

Astfel, acțiunile inculpatului *Tîrsînă Ion* au fost încadrate juridic în baza în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal conform indicilor calificativi – „*acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin acțiuni violente, care au provocat vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății.*”

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

3.1. În apelul depus la 16 decembrie 2022, inculpatul *Tîrsînă Ion* a solicitat casarea sentinței rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care i să-i fie aplicată pedeapsa mai blândă, exprimându-și dezacordul cu soluția primei instanțe în partea stabilirii pedepsei, considerând-o prea aspră.

3.2. Prin apelul suplimentar depus la 13 martie 2023, avocatul *Victor Polivenco* în numele inculpatului a solicitat repunerea în termen a apelului declarat de inculpat, admiterea ambelor apeluri, casarea sentinței în latura pedepsei, rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului *Tîrsînă Ion* în baza art. 201¹ alin. (1) lit. a) Cod penal să-i fie stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 1 an, în baza art. 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal – 4 ani, iar cu prevederilor aplicarea art. 84 alin. (1) Cod penal să-i fie stabilită pedeapsa definitivă - 4 ani și 6 luni închisoare, cu aplicarea concomitentă a prevederilor art. 90 Cod penal.

În motivarea solicitării de repunere în termen a apelului declarat de inculpat, avocatul a menționat că imposibilitatea contestării sentinței în termen s-a datorat faptului încarcerării inculpatului. A indicat că la materialele cauzei nu se atestă dovada înmânării copiei sentinței către inculpat. Pe fondul cauzei judecate și-a exprimat dezacordul cu pedeapsa stabilită inculpatului, considerând-o prea aspră.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 martie 2023, apelurile declarate au fost respinse ca fiind depuse peste termen, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile, de la data pronunțării sentinței integrale, dacă Legea nu dispune altfel.

De asemenea, instanța de apel a notat că excepția de la regula dată este reglementată de legiuitor în dispoziția art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, în care se specifică că, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege, este considerat ca fiind făcut în termen, dacă instanța de apel constată că, întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Instanța de apel a subliniat că, sentința Judecătorei Bălți sediul Fălești din 29 octombrie 2021, a fost pronunțată public la 29 octombrie 2021, inculpatul participând la ședința de judecată prin intermediul teleconferinței, fiindu-i explicată ordinea și termenul de atac al sentinței. Ulterior la 01 noiembrie 2021 (f. d. 8, vol. II) instanța a expediat în adresa inculpatului copia sentinței, aceasta fiind recepționată de inculpat la 05 noiembrie 2021, fapt confirmat de avizul de recepție (f. d. 11, vol. II).

Drept urmare, nefiind atacată în modul și termenul prevăzut de lege, în corespundere cu art. 466 alin. (2) pct. 2) Cod procedură penală, sentința a devenit definitivă la data de 14 noiembrie 2021, fiind contestată de inculpat Tîrsîna Ion tocmai la 21 decembrie 2022, fapt ce determină tardivitatea apelului formulat

Astfel, instanța de apel a conchis că în speța, termenul de declarare a apelului a fost omis de către inculpatul Tîrsîna Ion din circumstanțe care sunt imputabile inculpatului și nicidecum instanței de judecată.

Concomitent, instanța de apel a constatat că și apelul suplimentar al avocatului Polivenco Victor urmează a fi respins pe motivul tardivității, întrucât apelul inițial este unul desuet. Apelul suplimentar fiind declarat în alte condiții decât cele impuse de art. 402 alin. (5) Cod procedură penală, din care reiese că noul apărător poate declara apel suplimentar pentru inculpat dacă ultimul a depus apel în termen. Aceeași normă stabilește că apelul suplimentar se supune termenului de 15 zile pentru declarare, calculat de la data primirii de către parte a copiei apelului declarat, condiție care la fel nu s-a respectat.

Astfel, instanța de apel a statuat că, inculpatul nu a reușit să aducă argumente plauzibile, ce ar determina repunerea termenului de declarare a apelului, or fiind prezent la ședința de judecată, când s-a pronunțat sentința de condamnare și primind sub semnătură copia de pe ea la data de 05.11.2021, inculpatul nu s-a încadrat în termenul stabilit de lege pentru a formula cererea de apel, nereușind să explice motivele de întârziere a depunerii ei, ele nefiind constatate nici de către instanța de apel.

În acest context, instanța de apel a respins argumentele avocatului apelant privitor la nerecepționarea copiei sentinței deoarece contravin datelor obiective constatate în baza actelor anexate la dosar, care confirmă fără dubii primirea de către cel condamnat a copiei de pe sentință. Iar referitor la imposibilitatea contestării sentinței în termen pe motivul pretensei deținerii a condamnatului încarcerat, instanța de apel a menționat că omiterea termenului de apel pe parcursul mai mult de un an de zile, nu poate reflecta cauza invocată, fiind vorba de ezitarea pe o durată ce depășește termenul măsurii de încarcerare.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs avocatul *Polivenco Victor* în numele inculpatului *Tîrsînă Ion*, prin care solicită casarea deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecată.

5.1. În susținerea alegațiilor expuse în cererea de recurs menționează că, instanța de apel neîntemeiat a reținut lipsa temeiurilor de a fi repus în termen apelul inculpatului Tîrsîna Ion, or omiterea termenului pentru declararea apelului de către inculpat se datorează faptului că acesta nu a participat nemijlocit la ședințele de judecată în care a fost examinată cauza penală, iar la materialele cauzei lipsesc probe privind data înmânării sentinței judecătorești pronunțate în privința sa.

Astfel, recurentul indică că inculpatul Tîrsîna Ion a participat la ședințele de judecată prin video teleconferință, care nu acordă posibilitatea deplină de a valorifica drepturile sale în calitate de procesuală de inculpat prevăzute de art. 66 Cod de procedură penală și în special de a participa la judecarea cauzei în primă instanță să primească copii de pe sentința pronunțată în privința sa. Faptul îngrădirii dreptului inculpatului de a participa la ședințele de judecată de către instanța de fond se probează și prin faptul că procesul-verbal de audiere a inculpatului nu este semnat de inculpat (f.d.237 vol. I), fapt ce denotă că ultimul nu a făcut cunoștință cu procesul-verbal și ridică dubii verosimile că, nu a fost adus la cunoștință pe deplin esența sentinței judecătorești pronunțate în privința sa și modul de atac cu această în caz că nu este de acord.

De asemenea, apărătorul menționează că, în prezenta cauză penală inculpatul Tîrsîna Ion s-a aflat sub măsură preventivă arest preventiv începând cu 30.09.2021, fapt ce denotă că plasarea lui în penitenciar nu a fost legată de pronunțarea sentinței judecătorești din 29.10.2021 și nu poate fi reținut faptul lipsei temeiurilor de a fi repus în termen inculpatul pe motiv că apelul a fost declarat peste 15 zile de la începerea executării pedepsei, or, Tîrsîna Ion a fost plasat în penitenciar până la pronunțarea sentinței și nu i s-a explicat faptul schimbării statului său din inculpat în condamnat în baza sentinței.

6. Examinând admisibilitatea recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

Conform prevederilor Legii nr. 246 din 31.07.2023 în vigoare din 01 septembrie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), art. XI alin. (3), *recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.*

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de examinare a admisibilității recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data în vigoare a acestei Legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023) și a declarat recursul în termen la 20.04.2023.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), *instanța de recurs, examinând admisibilitatea recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în baza materialelor din dosar, este în drept să declare recursul inadmisibil în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.*

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023), *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute la art. 427 invocate în recurs.*

Din textul recursului declarat, se constată că titularul acestuia critică soluția instanței de apel prin prisma temeiului prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală,

(redacția Legii nr.66 din 05.04.2012, în vigoare din 27.10.2012), invocând dezacordul său cu soluția instanței de apel prin care s-a dispus respingerea apelurilor declarate ca depuse peste termen.

Verificând alegațiile recurentului, în raport cu actele cauzei, completul de judecată conchide că acestea sunt vădit nefondate, iar decizia instanței de apel este legală și întemeiată, în partea ce ține de respingerea apelului inculpatului Tîrsîna Ion și apelul suplimentar al avocatului Polivenco Victor ca tardive, or în motivarea soluției adoptate s-a specificat că, potrivit art.415 alin.(1) lit. a) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, este în drept să respingă apelul, menținând hotărârea atacată, dacă acesta este tardiv.

Conform art.402 alin.(1) Cod de procedură penală și practicii judiciare despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel. În acest sens, se relevă că Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza (*Sutter vs. Elveția*), a statuat că de la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac.

Mai mult ca atât, cu privire la necesitatea prezentării părților la pronunțarea integrală a sentinței, completul de judecată ține să remarce că această chestiune este facultativă, adică părțile la dorință pot asista în ședință și primi copia hotărârii, sau ulterior se pot adresa pentru recepționarea acesteia, însă indiferent de prezentarea sau neprezentarea acestora, termenul de atac a hotărârii va curge începând cu ziua următoare pronunțării. Statuarea dată, rezultă din analiza coroborată a prevederilor expuse de legislator în art. art. 402, 340 și 230 Cod de procedură penală.

În cauza deferită judecării se constată că, sentința de condamnare în privința inculpatului Tîrsîna Ion în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 201¹ alin. (1) lit. a), 201¹ alin. (3) lit. a) Cod penal, a fost pronunțată integral la 29 decembrie 2021.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 29 octombrie 2021 (f. d. 1 vol. II), la pronunțarea sentinței a participat procurorul, avocatul inculpatului Dzigovscaia Odetta, și inculpatul Tîrsîna Ion prin intermediul videoconferinței, de către instanță fiind explicată ordinea și termenul de atac al sentinței.

La fel, din materialele cauzei penale rezultă că la 01 noiembrie 2021, în adresa Penitenciarul nr.11 Bălți și a inculpatului Tîrsîna Ion a fost expediată copia sentinței Judecătoria Bălți, sediul Fălești din 29 octombrie 2021(f .d.8, vol. II). Potrivit avizelor de recepție, copia sentinței a fost recepționată de către inculpatul Tîrsîna Ion la 05 noiembrie 2021 (f .d. 11, vol. II).

În această context, completul de judecată consideră că, instanța de apel corect a statuat că termenul de 15 zile de declarare a apelului a început a curge de la data primirii copiei sentinței, respectiv apelul urma a fi depus nu mai târziu de termenul de 15 zile, însă reieșind din materialele cauzei, inculpatul a declarat apel la 16 decembrie 2022.

Respectiv, nefiind atacată în modul și termenul prevăzut de lege, în corespundere cu art. 466 alin. (2) pct. 2) Cod procedură penală, sentința a devenit definitivă la 14 noiembrie 2021, fiind contestată de inculpat Tîrsîna Ion tocmai la 16 decembrie 2022, peste un an, fapt ce a determinat tardivitatea apelului formulat.

Cu referire la apelul suplimentar al avocatul, instanța de recurs consideră că instanța de apel corect l-a respins pe motivul tardivității, or prevederile art. 402 alin. (5) Cod procedură penală stipulează expres că „**dacă inculpatul declară apel în termen și își înlocuiește apărătorul, noul apărător, în termen de 15 zile de la data primirii de către parte a copiei apelului declarat, poate declara apel suplimentar pentru inculpat, în care poate invoca motive adăugătoare de apel.** Astfel, prevederile normei menționate stabilește

exhaustiv condițiile de declarare a apelului suplimentar de către apărătorul intervenit ulterior în cadrul procesului de judecată. Prima condiție - noul apărător poate declara apel suplimentar pentru inculpat, dacă ultimul a depus apel în termen. A doua condiție - apelul suplimentar se supune termenului de 15 zile pentru declarare, urmând a fi calculat de la data primirii de către parte a copieii apelului declarat, la caz însă condițiile menționate nu au fost respectate.

Prin urmare, completul de judecată, consideră că instanța de apel corect a conchis încălcarea termenelor prevăzute la art. 402 alin. (1) Cod procedură penală, care potrivit prevederilor art. 403 alin. (1), art. 404 alin. (1) Cod procedură penală, indică la imposibilitatea declarării apelului mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei, ceea ce face imposibilă și repunerea în termen a apelului suplimentar declarat de avocatul Polivenco Victor, în numele inculpatului Tîrsîna Ion, care a depus apel la 13 martie 2023.

Referitor la argumentele recurentul precum că, la materialele cauzei nu există probe care să confirme recepționarea copieii sentinței de către inculpat, completul de judecată menționează că nu pot fi reținute, întrucât reieșind din actelor anexate la dosar, se confirmă cert recepționarea copieii sentinței de către inculpatul Tîrsîna Ion la 05 noiembrie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție (f .d. 11, vol. II).

Totodată, instanța de recurs apreciază că, instanța de apel corect a statuat că nu poate fi reținut argumentul apărării privind imposibilitatea contestării sentinței în termen pe motivul deținerii inculpatului sub măsură preventivă arest preventiv începând cu 30.09.2021, or omiterea termenului de apel pe parcursul mai mult de un an de zile nu poate reflecta cauza invocată, fiind vorba de ezitarea pe o durată ce depășește termenul măsurii de încarcerare.

Subsidiar la cele consemnate supra, instanța de recurs menționează că, termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită exhaustiv prin lege. Termenul respectiv este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși apelul a fost declarat după expirarea termenului, acesta urmează a fi respins ca declarat peste termen, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, însă, la caz, această din urmă premisa nu s-a confirmat.

Mai mult, conform art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Reieșind din aceste raționamente instanța de recurs susține poziția instanței de apel cu privire la faptul că, apelanții nu a invocat careva motive ce au condiționat omiterea termenului de atac și că termenul de declarare a apelului a fost omis de către inculpat, din circumstanțe care sunt imputabile părții, astfel că repunerea apelului în termen, de către instanța de apel, ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, prin extinderea termenului legal de prescripție și revizuire a hotărârilor judecătorești, or în accepțiunea CtEDO (*Ghinea vs Republica Moldova, pct. 35, hotărâre din 26 iunie 2012*) urmează a fi interpretat ca încălcare a principiilor securității juridice, cât și a egalității armelor, ceea ce duce la violarea art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului – *dreptul la un proces echitabil, care urmează a fi respectat cu referință la partea acuzării și a apărării, fără discriminare*.

În acest context, instanța de recurs conchide că nu există temei legal pentru admiterea recursului declarat de către avocatul *Polivenco Victor* în numele inculpatului *Tîrsîna Ion*, fapt ce impune soluția inadmisibilității recursului ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului declarat de către avocatul *Polivenco Victor* în numele inculpatului *Tîrsînă Ion*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 martie 2023, în cauza penală în privința lui **Tîrsînă Ion xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat. Decizia este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Daguța Sergiu